

ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА ГИМНАЗИЯ „АТАНАС БУРОВ“

6300, гр.Хасково, ул. „Банска“ № 70, тел.: 038/62-48-30;

fsg_haskovo@mail.bg; www.fsghs.org

УТВЪРЖДАВАМ:

/Ц. Цанков/

(ЗАПОВЕД № 1286/14.09.2018 г.)

ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ
НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ
ВЪВ ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА ГИМНАЗИЯ
„АТАНАС БУРОВ“
ЗА УЧЕБНАТА 2018/2019 ГОДИНА

I. Основни цели на училищната политика за превенция и интервенция на насилието и тормоза:

- Да се поддържа позитивна култура и климат във ФСГ „Атанас Буров“ – гр. Хасково.
- Да се повиши осведомеността на всички участници в процеса на училищното образование, че насилието е неприемливо.
- Да се разработи система за превенция на насилието и тормоза .
- Да се създаде система за интервенция като се разработят правила и процедури във връзка с всяка една проява на насилие и тормоз, включително и по отношение на идентифициране и сигнализиране.
- Да се създаде система за предоставяне на подкрепа за пострадалите и въвлечените в ситуациите на насилие и тормоз.
- Да се развие устойчива система за изграждане на капацитет у всички участници в образователния процес.
- Да се създадат механизми за проследяване на ефективността от дейностите по превенция и интервенция.

II. Принципи за създаване на сигурна образователна среда във ФСГ „Атанас Буров“:

- Позитивна култура и климат- приемане на различието и разнообразието, базирано на приобщаващото образование.
- Ефективно лидерство.
- Прилагане на цялостен институционален подход.
- Споделено разбиране за насилието и тормоза и последиците.
- Координация и последователни усилия от страна на училището за изграждане на мрежа от взаимовръзки и взаимодействия за по-сигурна среда.
- Партньорство с родителите.

III. Дейности за постигане на нулева толерантност към насилието и тормоза:

- Възпитаване у учениците на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията.
- Подобряване на физическата среда, която не съдържа предпоставка за изява на агресивното поведение.
- Работа с нагласите към ученето, които намаляват съревнователния елемент между учениците за сметка на екипната работа и проектно- базираното обучение.
- Осъществяване на последователни стъпки за разбиране на последиците от насилието и тормоза и предприемане на мерки за подкрепа на учениците за справяне с неприемливото поведение.

IV. Мерки за реализиране на сигурна образователна среда:

- Създаване на координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности.
- Оценка на ситуацията и обсъждане на резултатите на педагогически съвет.
- Изготвяне на план за превенция и интервенция на насилието и тормоза
- Работа с родители.

- Ресурсна обезпеченост.

V. Цялостната политика във Финансово-стопанска гимназия „Атанас Буров“ се реализира чрез осъществяване на дейности по превенция и интервенция (реакция).

1. Превенцията на насилие и тормоз включва комплекс от мерки, които имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието. Превенцията поставя приоритет върху дейности на равнище група/клас, например създаване на правила на отношения в групата/класа, морално възстановяване на щета, тематични дискусии, регулярно провеждани в часа на класа или по друго време. Дискусиите са възможност в групата/класа да се поставят за обсъждане въпроси, които вълнуват или смущават децата, като по този начин се създава пространство за мислене и отработване на агресията чрез говорене, разиграване на ситуации, тяхното обсъждане и съответно осмисляне и развиване на нови умения и модели за ненасилствени отношения и поведение.

2. Интервенциите включват отговора на институцията при възникнали ситуации на насилие и тормоз. Това са последователни действия и мерки, които целят спиране и разрешаване на възникнала вече ситуация на насилие, тормоз и криза и се реализират като отчитат индивидуалните потребности на всяко дете, въввлечено пряко или косвено в ситуацията, като се прилага принципът на най-добрия интерес на детето.

3. Дейности по превенция на равнище институция

1.1. Създаване/актуализиране на етичен кодекс на училищната общност съгласно ЗПУО. Етичният кодекс на училищната общност включва всички участници в предучилищното и училищното образование.

1.2. Създаване на единни училищни правила, които да станат част от Правилника за дейността на институцията. Този процес е от две стъпки:

1.2.1. Изработване на правила на поведение и ценности от всеки клас/група;

1.2.2. Обобщаване на правилата на ниво институция и вписване в Правилника за дейността на институцията.

1.3. Внасяне на промени в Правилника за дейността на институцията при необходимост.

1.4. Запознаване на цялата училищна общност с определението, проявлението и последиците от насилието и тормоза.

1.5. Подобряване на системата от дежурства с оглед недопускане на насилие и тормоз.

1.6. Повишаване квалификацията на педагогическия персонал за работа с програмите, включително реализиране на специализирани обучения за определени категории от работещите в институциите на предучилищното и училищното образование за превенция и справяне с насилието и тормоза.

3.7. Информирание и актуализиране на информацията за наличните ресурси в общността - съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в детската градина, училището и центъра за подкрепа на личностното развитие.

4. Дейностите за превенция на ниво клас/група включват:

4.1. Децата и учителят създават правила за поведение на групата/класа (описано като първа стъпка от създаването на единни училищни правила в 3.2.1. Дейности по превенция на равнище институция).

4.2. Обучителни дейности и работа с класа/групата, в които водеща роля има учителят/класният ръководител. При работата на равнище клас/група следва да се прилагат всички форми на групова работа, дискусии, решаване на казуси, ролеви игри, споделяне на опит, като се използват възможностите на учебната програма, вкл. теми

от глобалното, гражданското, екологичното, здравното, интеркултурното образование, часа на класа, различни извънкласни и извънучилищни дейности. Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за насилието и тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения за здравословно и ненасилствено общуване, емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др. Основните теми могат да бъдат:

√Правата на децата и отговорностите, които те създават по отношение на околните.

√Ценностите - какво са, какви могат да бъдат, как се проявяват в поведението, как се прилагат в ежедневието?

√Какво представляват насилието и тормозът, разпознаваме ли ги, как можем и на кого да съобщаваме за случаи на насилие и тормоз?

√Какви са преживяванията на извършителя, последователите, потърпевшия и наблюдателите?

√Как се чувстваме, когато видим прояви на насилие и тормоз и какво правим? Какво можем да направим?

1.3. Използване на подход, ориентиран към децата, на подхода за работа с връстници, осигуряване на условия за участие на децата и учениците, които да станат естествените помощници при реализирането на дейностите по превенция (ползване на организацията на ученическите съвети, различни инициативи, идващи от децата и др.);

1.4.Провеждане на тематични родителски срещи.

5. Дейности по интервенция

5.1. Дейности по интервенция на ниво институция

Дейностите по интервенция на ниво институция задължително се включват в Годишния план за дейността на институцията и се приемат на първия педагогически съвет за учебната година. Включват:

5.1.1. Водене на дневник със случаи и процедури за управление на информацията

- Дневникът със случаи се създава за целите на анализа и планирането на цялостна политика за превенция и интервенция на насилието и тормоза. В него се документират единствено ситуацияите, съответстващи на второ и трето ниво според приетата класификация (Приложение 1 към МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ИНСТИТУЦИИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ, утвърден със заповед № РД 09-5906 от 28.12.2017 г. на Министъра на образованието и науката), при които е необходима и намесата на координационния съвет. В Дневника със случаи се описва следната информация: дата, група/клас, участници, вид насилие и ниво, какво е предприето като действие, подпис на служителя.

На базата на вписаните ситуации, координационният съвет извършва анализ и оценка на риска от продължаване на насилието и тормоза. Координационният съвет е отговорен за анализа и разпознаването на деца и ученици, които участват и се въвличат в ситуации на насилие и тормоз, без значение дали извършват проявите или са пострадали от насилието. От анализа координационният съвет дава становище за индивидуална работа по случай с дете, което се намира в ситуация на риск по смисъла на Закона за закрила на детето и Закона за предучилищното и училищното образование, предлага мерки и конкретни интервенции, които могат да бъдат индивидуална, групова работа и др. Координационният съвет дава становище и насочва ученикът към допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете в риск.

Дневникът се съхранява при педагогическия съветник.

5.1.2. Инициране на работа по случай, включително насочване на случая към други служби.

При случаи от трето ниво(ПРИЛОЖЕНИЕ 1: КЛАСИФИКАЦИЯ НА ФОРМИТЕ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ И ПРЕДПРИЕМАНЕ НА СЪОТВЕТНИ ДЕЙСТВИЯ от Приложение 1 към МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ИНСТИТУЦИИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ, утвърден със заповед № РД 09-5906 от 28.12.2017 г. на Министъра на образованието и науката), както и по преценка при случаи от второ ниво(ПРИЛОЖЕНИЕ 1: КЛАСИФИКАЦИЯ НА ФОРМИТЕ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ И ПРЕДПРИЕМАНЕ НА СЪОТВЕТНИ ДЕЙСТВИЯ от Приложение 1 към МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ИНСТИТУЦИИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ, утвърден със заповед № РД 09-5906 от 28.12.2017 г. на Министъра на образованието и науката), незабавно се уведомява Дирекция „Социално подпомагане“ (Отдел „Закрила на детето“ - ОЗД) и/или полицията. Уведомените институции започват проверка на сигнала по реда на *Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилie или в риск от насилie, и за взаимодействие при кризисна интервенция* (виж Приложение 3: *Кой, кога и къде може да подава сигнал за дете в риск?* към МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ИНСТИТУЦИИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ, утвърден със заповед № РД 09-5906 от 28.12.2017 г. на Министъра на образованието и науката), в който следва да се включи представител на институцията (учител/класен ръководител, педагогически съветник). Индивидуалната работа по случай с дете се осъществява интегрирано от мултидисциплинарен екип. При становище от координационния съвет в училището за инициране на работа по случай или ако не се свика *Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилie и/или в риск от насилie, и за взаимодействие при кризисна интервенция*, психологът следва да иницира работа по случай с детето в детската градина/училището.

5.1.3. Всеки служител в училището е длъжен при установяване на случай на насилie и тормоз незабавно да уведоми директора на институцията.

5.2. Дейности по интервенция на ниво група/ клас - отнасят се до всички ситуации на насилie и тормоз според приетата класификация (Приложение 1 към МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ИНСТИТУЦИИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ, утвърден със заповед № РД 09-5906 от 28.12.2017 г. на Министъра на образованието и науката).

1.2.1. Обсъждане между учениците и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем, влиянието върху всички участници и свидетели, последствията, както и възможните решения.

1.2.2. Съвместни действия между класен ръководител и педагогически съветник и включване на външни специалисти.

Може да се организират допълнителни занятия с целия клас с подкрепата на педагогическия съветник. За целта би могъл да се покани и външен за училището специалист.

1.2.3. Използване на посредник при разрешаване на конфликта.

1.2.4. Провеждане на тематична родителска среща.

2. Работа с родители

Включването на родителите е важна част от реализирането на цялостната политика и важно условие за нейната ефективност. Съгласно училищните политики родителите се привличат като партньори в дейностите по превенция и интервенция.

1.1. Партньорството с родителите за съдействие по превенция на насилието и тормоза може да се осъществява чрез:

- 1.1.1. Провеждане на тематична родителска среща, в която учителите да запознаят родителите с цялостната политика, да им се представят основните моменти в механизма и да се дискутира тяхната готовност да участват.
- 1.1.2. Покана към родители, които да се включат, като представят своите професии, хобита, интереси, така че да направят видима връзката между образованието и приложението му в живота.
- 1.1.3. Идентифициране на родители, които могат да бъдат посредници за осъществяване на връзка между детската градина, училището, центъра за подкрепа за личностно развитие, специализираното обслужващо звено и други организации и институции.

1.1.4. Родителското съдействие може да има различни измерения, като:

- 5.1.4.1. родители - специалисти от областта на помагащите професии (психолози, социални работници, медиатори, лекари) или други професии, които могат да бъдат полезни и с чиято помощ могат да се реализират училищни инициативи
- 5.1.4.2. родители, изявили желание да се включат в групи за придружаване на определени групи деца по пътя от дома до училището и обратно
- 5.1.4.3. родители, изявили желание да бъдат посредници между детската градина, училището, центъра за подкрепа за личностно развитие, специализираното обслужващо звено и родителите или други организации и институции, когато това се налага.

5.2. Партньорството с родителите в случаи на интервенция: във всички случаи е необходимо родителите на участващите в ситуацията на насилие или тормоз деца да бъдат уведомени за случилото се, както и за предприетите от институцията действия за разрешаване на ситуацията. Насоки към учителя за разговор с родителите:

- Добре е разговорът да бъде започнат със силните страни на децата и след това да се представи ситуацията. Това ще помогне за свалянето на напрежението още в началото.
- Добре е останалите родители от класа също да бъдат информирани за ситуацията и предприетите действия с цел изясняване на неизвестните и сваляне на напрежението. По този начин се ограничават различни интерпретации и спекулации поради непознаване на ситуацията. Родителите трябва да бъдат информирани, че критиките, обидите и negliжирането на другото дете или деца от тяхна страна са недопустими и само ще задълбочат конфликта.
- Разговорът трябва да бъде проведен на подходящо място, в партньорски взаимоотношения, като се остави отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки; от разговора могат да бъдат изведени конкретни договорености - кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат. Конструктивно е учителят да дава конкретни препоръки на родителите какво биха могли да направят и да обсъжда дали това е според възможностите им. По преценка, учителят може да насочи родителите за консултация с педагогическия съветник или с училищния психолог, или с други специалисти при необходимост.

5.3. Насоки за работа с родители, когато не съдействат:

- В случай че родителите отказват да съдействат или по някакъв начин възпрепятстват действията на дучилището, учителят следва да се обърне към координационния съвет и случая да се обсъди.

VI. Ресурсна обезпеченост

1. Ръководството на училището е необходимо да осигурява:

- ежегодно обучение на служителите по теми, свързани с насилието и тормоза;
- обучени специалисти за интервенция в ситуации на тормоз в институцията, а при липса на такива да се обърне към външни за институцията специалисти, които са обучени за интервенция в ситуации на тормоз;
- информация, материали по темата за насилието и тормоза в училището, информация за наличните ресурси в общността и други.